

4A ในการจัดการเรียนรู้

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4A ในการจัดการเรียนรู้

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4A ในการจัดการเรียนรู้

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

พิมพ์เผยแพร่ กันยายน 2563

แหล่งเผยแพร่ ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร

และ www.curriculumandlearning.com

พิมพ์ที่

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร

ลิขสิทธิ์

หนังสือเล่มนี้ไม่มีลิขสิทธิ์ จัดพิมพ์เพื่อการใช้ประโยชน์

ทางหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา

และส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และการแบ่งปัน

คำนำ

หนังสือ “4A ในการจัดการเรียนรู้” เล่มนี้ เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบันที่ประกอบด้วย Anticipation, Articulation, Adaptation และ Accountability

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้มากพอสมควร

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

สารบัญ

1. บทนำ	1
2. Anticipation	1
3. Articulation	3
4. Adaptation	4
5. Accountability	5
6. บทสรุป	7
บรรณานุกรม	8

4A ในการจัดการเรียนรู้

1. บทนำ

คุณภาพผู้เรียนเป็นผลลัพธ์โดยตรงของการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน 4A คือ องค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์บริบทต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนยากที่จะคาดการณ์ได้ว่าสิ่งท้าทายในอนาคตคืออะไร โดยที่ 4A ประกอบด้วย **Anticipation, Articulation, Adaptation และ Accountability**

2. Anticipation

หมายถึง การมองภาพอนาคตที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง จากการใช้ข้อมูลสารสนเทศและกระบวนการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง มองเห็นแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ในอนาคต ทำให้ตัดสินใจในปัจจุบันได้อย่างแม่นยำ

ผู้สอนในโลกยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี เป็นต้น จำเป็นต้องมีทักษะในการคาดการณ์อนาคตได้ว่า **ผู้เรียนในวันนี้ควรได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะด้านใด** เพื่อที่จะสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในโลกอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ เป็นการคาดการณ์ในระยะยาวจากข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ผู้สอนที่สามารถคาดการณ์อนาคตได้ดี จะสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เช่น การคาดการณ์ว่าในอนาคตจะมีการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence หรือ AI) มาใช้ทำงานแทนมนุษย์มากขึ้น จึงทำให้ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะการทำงานร่วมกับปัญญาประดิษฐ์ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการมองภาพอนาคตหรือการคาดการณ์อนาคตของผู้สอนช่วยทำให้การจัดการเรียนรู้มีความทันสมัย และเป็นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่สังคมอนาคตได้เป็นอย่างดี

3. Articulation

หมายถึง การเชื่อมต่อศักยภาพหรือความเก่งของผู้เรียน แต่ละคนเข้าด้วยกันอย่างลงตัว และใช้บทบาทการโค้ชให้ผู้เรียน ใช้ความเก่งและกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ช่วยเหลือ เอื้อเพื่อ แบ่งปันการเรียนรู้กับเพื่อนและบุคคลอื่นๆ

การเชื่อมต่อศักยภาพของผู้เรียนดังกล่าวจะช่วยทำให้ **การเรียนรู้มีพลังสร้างสรรค์นวัตกรรมมากขึ้น** จากการศึกษาที่ผู้เรียนได้นำ ความเก่งหรือความสามารถของตนเองออกมาใช้ทำงานร่วมกับเพื่อน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในลักษณะ **ทีมเรียนรู้สร้างสรรค์ (Creative Team Learning)** ซึ่งเป็นรากฐานของการเป็นนวัตกรรมต่อไปในอนาคต

การที่ผู้สอนจะสามารถเชื่อมต่อศักยภาพของผู้เรียนได้นั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์ผู้เรียนเชิงลึก (Deep analysis) เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพหรือความเก่งในด้านใด จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์มาออกแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะเปิด (Open learning) ให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพของตนเอง และเชื่อมต่อศักยภาพของเพื่อน ในการทำโครงการที่สนใจ ผ่านการเรียนรู้ในลักษณะ **Active Learning**

4. Adaptation

หมายถึง การปรับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ **ผู้เรียน สถานการณ์ และบริบทต่างๆ** ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

การปรับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้ **ผู้เรียนทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมาย**ทางการเรียนรู้ได้ สืบเนื่องมาจากการได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การปรับกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวนั้น นอกจากจะเป็นการ ปรับให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนแล้ว ยังต้อง ปรับให้สอดคล้องกับ **บริบททางสังคมและวัฒนธรรม**ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่อีกด้วย เนื่องจากผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อการเรียนรู้นั้นสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน

ผู้สอนที่เก่งจะสังเกตจะประเมิน **บริบทและสถานการณ์** การจัดการเรียนรู้และพยายามปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สามารถ **ดึงดูดความสนใจ**ของผู้เรียนได้ตลอดเวลา

5. Accountability

หมายถึง ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ หรือความ
รับผิดชอบในการส่งมอบกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้
ที่ดีที่สุดให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันให้ผู้สอนใช้ความรู้
ความสามารถ ทักษะต่างๆ รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการ
เรียนรู้อย่างเต็มกำลัง

องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
และตอบสนองธรรมชาติของผู้เรียน
2. การโค้ชและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
3. การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์

ผู้สอนที่มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้จะส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบ 4A ในการจัดการเรียนรู้

6. บทสรุป

ผู้สอนในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วควรใช้ **4A** เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ **รู้จริง รู้ชัด พัฒนานวัตกรรมได้** บนพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้วยการ **มองภาพอนาคตให้ออกแล้วพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่วันนี้ (Anticipation)** การ **เชื่อมต่อความเก่งของผู้เรียนสู่การเรียนรู้แบบ Active Learning (Articulation)** การ **ปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะกับผู้เรียน** และ **บริบททางสังคมและวัฒนธรรม (Adaptation)** และ **ความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนรู้ (Accountability)**

บรรณานุกรม

Ramalingam, B., Nabarro, D., Oqubuy, A., Carnall D. R., & Wild, L. (2020). *5 Principles to Guide Adaptive Leadership*, Retrieved September 17, 2020, from <https://hbr.org/2020/09/5-principles-to-guide-adaptive-leadership>

คุณภาพผู้เรียนเป็นผลลัพธ์โดยตรงของการจัดการเรียนรู้
อย่างมีประสิทธิภาพ มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน

